

Republika e Kosovës
Republika Kosovo-Republic of Kosovo
Kuvendi - Skupština - Assembly

Zakon br. 04/L-125

O ZDRAVSTVU

Skupština Republike Kosovo,

U skladu sa članom 65 (1) Ustava Republike Kosovo,

Usvaja

ZAKON O ZDRAVSTVU

POGLAVLJE I
OPŠTE ODREDBE

Član 1
Cilj zakona

Ovaj zakon ima za cilj obezbeđenje zakonske osnove za očuvanje i unapređenje zdravlja građana Republike Kosova, putem promovisanja zdravlja i preventivnih aktivnosti, usmerenih na pružanju sveobuhvatnih i kvalitetnih usluga zdravstvene zaštite.

Član 2
Delokrug

1. Ovim zakonom se utvrđuju:
 - 1.1. prava i obaveze u oblasti zdravstva;
 - 1.2. načela zdravstvene zaštite;
 - 1.3. sistem zdravstvene zaštite;
 - 1.4. delatnost zdravstvenih institucija;
 - 1.5. nadzor zdravstvenih usluga.

Član 3 Definicije

1. Upotrebljeni izrazi u ovom zakonu imaju ova značenja:

1.1. **Vlada** - Vlada Republike Kosova;

1.2. **Ministarstvo** - porazumeva Ministarstvo zdravstva;

1.3. **Opština** - osnovna samoupravna teritorijalna lokalna jedinica u Republici Kosova;

1.4. **Gradanin** - lice sa državljanstvom Republike Kosova u skladu sa Zakonom o državljanstvu Kosova, ili osoba koja je kvalifikovana kao izbeglica u saglasnosti sa zakonom;

1.5. **Stanovnik** - posednik dozvole za prebivalište na teritoriji Republike Kosova izdate od strane nadležnog autoriteta, kao i osoba koja je kvalifikovana kao izbeglica u saglasnosti sa zakonom;

1.6. **Korisnik zdravstvenih usluga** - osoba koja koristi zdravstvene usluge;

1.7. **Član uže porodice** - bračni partner, dete, adaptirano dete, roditelj (maćeha ili očuh), brat i sestra dok ne napune osamnaest (18) godina.

1.8. **Lice sa ograničenim sposobnostima** - lice sa stalno i potpuno ograničenim sposobnostima koji ima više od osamnaest (18) godina i manje od šezdeset i pet (65) godina; koje ima medicinsku dijagnozu takvog stanja: fizičke, osetne i mentalne bolesti ili ograničene sposobnosti, koja istog čini nesposobnim za bilo koji nagrađeni rad; za koju je posle profesionalne ocene, Ministarstvo Rada i Socijalne Zaštite donelo odluku da ispunjava kriterijume utvrđenim zakonom;

1.9. **Invalid rada** - lice kome je odobreno pravo na invalidnost rada u skladu sa zakonom;

1.10. **Ratni invalid** - pripadnik Oslobođilačke vojske Kosova, kome je odobreno pravo na invalidnost kao posledica rata, u skladu sa zakonom;

1.11 **Civilni invalid rata** - lice kome je odobreno pravo na invalidnost kao posledica rata i političkog zatvora;

1.12. **Agencija za finansiranje zdravstva (AFZ)** - izvršna Agencija ministarstva, prethodnica Fonda za javno zdravstveno osiguranje, što u ime države realizuje prava, obaveze, odgovornosti i ovlašćenja u vezi ugovaranja, kupovine usluga zdravstvenog staranja od strane zdravstvenih institucija u svim oblicima vlasništva, kao i prikupljanje svih finansijskih sredstava za tu svrhu.

1.13. **Fond zdravstvenog osiguranja** - institucija javnog zdravstvenog osiguranja sa svojstvima pravnog lica što ima prava, obaveze, odgovornosti i ovlašćenja utvrđenim posebnim zakonom.

1.14. **Akreditacija** - postupak zvaničnog priznavanja, od strane ovlašćenog organa iz Ministarstva, o nadležnosti jedne zdravstvene institucije za procenjivanje konformiteta sa standardima i tehničkim pravilima za obavljanje zdravstvene delatnosti za koju je licencirana.

1.15. **Licencirane** - postupak za izdavanje dozvole zdravstvenom profesionalcu ili zdravstvenoj instituciji koja se bavi zdravstvenim delatnostima na Kosovu, i ovlašćena da obavlja zdravstvenu delatnost u skladu sa primenljivim zakonom na Kosovu.

1.16. **Osnovna lista lekova i potrošnog materijala** - lista medicinskih proizvoda i sanitarnog potrošnog materijala koji se nadoknađuju od strane Vlade i participacije građana.;

1.17. **Sufinansiranje** - finansijska sredstva s ciljem finansiranja usluga zdravstvene nege, koja se plaćaju od građanina i stanovnika, koji u skladu sa ovim zakonom nisu oslobođeni od su finansiranja prilikom korišćenja zdravstvenih usluga od strane javne ili privatne institucije, ili institucije koja je deo javno – privatnog zdravstvenog partnerstva, ugovorenog od strane AFSH.

1.18. **Univerzitetska bolnička i klinička služba Kosova** - samostalna zdravstvena organizacija od posebnog javnog značaja na nivou sekundarnog i tercijarnog zdravstvenog staranja, sa svojstvom pravnog lica, što ima prava, obaveze, odgovornosti i ovlašćenja predviđena ovim zakonom.

1.19. **Lista usluga zdravstvene zaštite** - lista oblika i vrsta usluga zdravstvene zaštite koji se nadoknađuju od strane Vlade i participacije (uključujući lekove i potrošni materijal), koju sastavlja tehnički komitet imenovan od strane Ministra zdravstva. Lista se može menjati po potrebi na osnovu procene Ministarstva.

1.20. **Zdravstveni stručnjak** - radnik koji pruža zdravstvenu uslugu;

1.21. **Diplomirani** - osoba koja je završila univerzitetske studije;

1.22. **Specijalista** - stručna kvalifikacija stečena tokom specijalističkog postdiplomskog obrazovanja na teritoriji Kosova ili u inostranstvu, a koja se priznaje i nostrifikuje u skladu sa ovim zakonom;

1.23. **Sub-specijalista** - stručna kvalifikacija stečena tokom stalnog stručnog usavršavanja, nakon specijalističkog obrazovanja u Republici Kosova ili u inostranstvu, a koja se priznaje i nostrifikuje od strane ovlašćenog ili priznatog organa u skladu sa ovim zakonom;

1.24. **Zdravstveni saradnik** - osoba koja radi u zdravstvenoj ustanovi, koja nije završila formalno zdravstveno obrazovanje, a koja pomaže u obavljanju delatnosti zdravstvene zaštite;

1.25. **Zdravstvena služba zatvora Republike Kosova** - samostalna profesionalna zdravstvena služba, koja se na stalan i sveobuhvatan način brine za zdravlje svih građana smeštenih u korektivnim institucijama;

1.26. **Zdravstvena zaštita** - mere i radnje preduzete od strane zdravstvenih organizacija, institucija i profesionalnih stručnjaka koje imaju kao primarni cilj unapređenje zdravlja građana;

1.27. **Porodična medicina** - osobna, sveobuhvatna, i stalna briga za pojedinca u kontekstu porodice i zajednice;

1.28. **Profesionalna služba** - administrativna i profesionalna organizacija zdravstvenih institucija u okviru jedne specijalističke oblasti, koja ima za cilj obezbeđivanje trajne zdravstvene zaštite na svim nivoima zdravstvene zaštite;

1.29. **Zdravstvena institucija** - institucija osnovana od strane pravnog ili fizičkog lica koja pruža usluge zdravstvene zaštite na osnovu dozvole izdate u skladu sa ovim zakonom;

1.30. **Humanitarna zdravstvena institucija** - zdravstvena institucija osnovana od strane nevladinih i neprofitabilnih organizacija sa sedištem na Kosovu koja je licencirana za zdravstvenu delatnost;

1.31. **Osnivač** - Ministarstvo, Skupština Opštine i fizička i pravna lica koja imaju pravo na osnivanje zdravstvene ustanove u skladu sa ovim zakonom;

1.32. **Zdravstvena dokumentacija** - rukopisi, beleške ili druge podatke o ličnom identitetu korisnika zdravstvenih usluga i njegovom zdravstvenom stanju u kojima ima pristup zdravstveni radnik tokom pružanja zdravstvenih usluga;

1.33. **Profesionalna tajna** - čuvanje podataka o zdravstvenom stanju korisnika zdravstvenih usluga od pristupa neovlašćenih lica;

1.34. **Emergencija** - neočekivana promena zdravstvenog stanja, što u slučaju nedostatka pružanja hitne zdravstvene usluge, ugrožava život ili nanosi ozbiljne štete po zdravlju državljana ili stanovnika;

1.35. **Hitnost** - neočekivana promena zdravstvenog stanja kao posledica bolesti ili povrede, što zahteva hitno zdravstveno staranje, ali koja ne ugrožava život ili ne nanosi ozbiljne štete po zdravlju građanina ili stanovnika;

1.36. **Vanredna situacija** - svaka vrsta neočekivanog događaja koji ugrožava život, fizički integritet ili zdravlje građana ili funkcionisanje zdravstvene institucije, koji se ocenjuje da nije u skladu sa potrebom za zdravstvenom zaštitom i raspoloživim mogućnostima;

1.37. **Veštačka sterilizacija** - medicinski postupak koji ima za cilj gubitak sposobnosti osemenjavanja;

1.38. **Transplanti** - organi, ćelije i tkiva ljudskog ili životinskog porekla namenjenih za prenos kod čoveka;

1.39. **Transplantiranje** - premeštanje transplantata unutar jedne osobe, između istih ili različitih vrsti, i između identičnih osoba sa genetskog aspekta, koje se sprovodi samo za medicinske potrebe i kada se oceni da je to neophodno kako bi se osigurao život i zdravlje primaoca transplantata;

1.40. **Asistirana oplodnja** - proces kojim se jajašce i spermatozoidi spajaju izvan organizma, *in vitro*;

1.41. **Paramedicinsko i alternativno lečenje** - metode lečenja koja su registrovana od strane profesionalnih udruženja, a koja s'obzirom da nisu u skladu sa važećom medicinskom doktrinom nisu deo zvaničnih zdravstvenih usluga.

2. U ovom zakonu, osim ukoliko kontekst zahteva drugačije: jednina podrazumeva množinu a množina jedninu; i "on" podrazumeva "ona" i "njegov" podrazumeva "njen".

Član 4

Prava i odgovornosti u zdravstvenoj zaštiti

1. Sprovođenje ovog zakona izvršiće se ispoštujući dostojanstvo, osnovna ljudska prava i slobode utvrđenim Ustavom Republike Kosova, sporazimima i međunarodnim instrumentima, koje se garantuju Ustavom, i neposredno se sprovode u Republici Kosova.

2. Svi državljani i stanovnici Kosova moraju imati jednak i nediskriminatoran pristup sistemu zdravstvene zaštite.

3. Svaki građanin i stanovnik je obavezan da se stara o njegovom zdravlju.

4. Građani, na organizovan način, preko društava ili imenovanih pojedinaca, aktivno učestvuju u stvaranju najpovoljnijih uslova za sprovođenje zdravstvene delatnosti i njihovo neposredno realizovanje u okviru ove delatnosti.

5. Prava i odgovornosti građana, stanovnika, kao i drugih korisnika zdravstvene zaštite su regulisana Zakonom o pravima i odgovornostima građana u zdravstvenoj zaštiti.

POGLAVLJE II ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

Član 5 Načela zdravstvene zaštite

1. Zdravstvena zaštita se sprovodi rukovodeći se sledećim osnovnim principima:

1.1 Jednakost

1.1.1. obezbeđuje potpun pristup uslugama na Listi osnovnih zdravstvenih usluga ,nakon njihovog utvrđivanja; za sve građane i stanovnike uključujući i lak pristup zdravstvenim ustanovama za osobe sa ograničenim sposobnostima;

1.1.2. ravnopravno raspoređivanje javnih resursa za zdravstvenu zaštitu uzimajući u obzir socioekonomske razlike;

1.1.3. potpuna ravnopravnost javnog, privatnog i partnerskog javno-privatnog sektora u skladu sa ovim zakonom.

1.2. sveobuhvatnost i nediskriminacija: Jednake zdravstvene standarde za sve građane i stanovnike obezbeđujući standarde tokom ispunjavanja zahteva na svim nivoima zdravstvene zaštite, kao i obezbeđivanje zdravstvene zaštite bez diskriminacije u vezi sa polom, nacijom, rasom, bojom kože, jezikom, verom, političkim uverenjima, socijalnim statusom, imovinskim stanjem, stepenom fizičkih i mentalnih sposobnosti, porodičnim statusom i starošću.

1.3. kvalitet: primena međunarodnih standarda u procesu organizacije i razvoja i ponude zdravstvene zaštite, u vezi sa svim aspektima uključujući: fokusiranu obuku na pacijente, korišćenje resursa, organizaciju rada, edukaciju, licenciranje, akreditaciju, etičke smernice i zaštitu interesa korisnika zdravstvenih usluga

1.4. poštenje i odgovornost;

1.5. davanje prioriteta efektivnim troškovima intervencija u zdravstvu, zasnovanih na podacima;

1.6. postojanost i kontinuitet;

1.7. prevencija i rano otkrivanje bolesti preko promocije zdravlja i multisektorijskih javnih politika za poboljšanje zdravlja.

1.8. zajednička odgovornost i solidarnost.

Član 6

Zdravstvena delatnost

Institucije Republike Kosova, pravna i fizička lica i zdravstvene ustanove u skladu sa njihovim pravima i obavezama dužni su da preduzimaju potrebne mere za obezbeđivanje i sprovođenje principa zdravstvene zaštite, u skladu sa politikama i određenim prioritetima Ministarstva.

Član 7

Nadzor zdravstvene delatnosti

1. Zdravstvena delatnost je delatnost od posebnog javnog interesa,
2. Usluge i delatnost zdravstvene zaštite podvrgavaju se zakonskom nadzoru koje obezbeđuje Ministarstvo i profesionalnom nadzoru koje obezbeđuje Komora zdravstvenih stručnjaka iz člana 78 ovog zakona.

POGLAVLJE III

RAZVOJNE POLITIKE U ZDRAVSTVU

Član 8

Razvojne politike zdravstvene zaštite

1. Ministarstvo, izrađuje politike i sprovodi zakone jednog nediskriminiranog i odgovornog sistema za zdravstvenu zaštitu, baziranog na profesionalnim analizama i naučnim podacima.
2. Ministarstvo, postavlja normative i standarde i donosi uputstva za sektor zdravstva, ispoštujući relevantne međunarodne standarde
3. Ministarstvo preduzima sve mere propisane zakonom za sprovođenje potrebnih aktivnosti za sprovođenje i zaštitu prava građana, stanovnika i drugih korisnika zdravstvenih usluga u zdravstvenoj zaštiti.

Član 9

Rukovođenje i regulatorna uloga

1. Rukovođenje i regulatorne funkcije Ministarstva obuhvataju:
 - 1.1. razvoj i sprovođenje nediskriminatorskih i odgovornih politika i zakona u sistemu zdravstvene zaštite;
 - 1.2. koordinaciju aktivnosti u zdravstvenom sektoru kako bi se promovisao koherentni razvoj zdravstvene politike;

- 1.3. uspostavljanje normativa i standarda, kao i donošenje podzakonskih akata za zdravstveni sektor, uz poštovanje relevantnih međunarodnih standarda;
- 1.4. nadgledanje sprovođenja ovih standarda iz stava 1, podstav 1.3 ovog člana, uključujući i inspekciju i druge usluge, prema potrebi;
- 1.5. praćenje situacije i primenu odgovarajućih mera za sprečavanje, otkrivanje i rešavanje problema u oblasti zdravstva;
- 1.6. rukovođenje i razvoj infrastrukture za zdravstvenu zaštitu;
- 1.7. razvoj institucionalnih i ljudskih resursa u zdravstvu; neophodan za reduciranje potreba za lečenjem van zemlje;
- 1.8. podršku za učešće, za inicijative i razvoj aktivnosti građana i stanovnika u vezi sa zdravstvom;
- 1.9. učešće u kampanjama javnog informisanja i drugim projektima zdravstvenog unapređenja, u cilju povećanja stepena svesti javnosti i pridržavanja zdravstvenih standarda;
- 1.10. podrška razvoju zdravstvenog obrazovanja u cilju povećanja znanja i sposobnosti iz oblasti zdravstva;
- 1.11. nadzor nad uslugama kontrole kvaliteta vode i hrane, u cilju zaštite potrošača u saradnji sa relevantnim ministarstvima, u skladu sa zakonom.
- 1.12. planiranje ljudskih resursa u zdravstvu;
- 1.13. Ministarstvo prema potrebi može da formira komisije, komitete, odbore, stručne savete i druga stručna tela za određene teme i oblasti, u skladu sa ovim Zakonom i pratećim podzakonskim aktima.

Član 10

Sprovođenje razvojnih politika

1. Sprovođenje razvojnih politika u zdravstvu je odgovornost Ministarstva, koje preko sektorijalnih planova organizacije, finansiranja, standarda, uređenja i menadžiranja obezbeđuje podršku poboljšanju zdravlja i utiče na ponašanje dugih vladinih institucija, opštinskih institucija, zaposlenih, poslodavaca, civilnog društva, građana, stanovnika i zdravstvenog sistema zaštite.
2. Sprovođenje razvojnih politika u zdravstvu obezbeđuje se putem:
 - 2.1. strateških planova;
 - 2.2. srednjoročnih planova,
 - 2.3. operativnih planova.
3. Strateški, srednjoročni, i operativni planovi se izrađuju na osnovu kriterija i rokova planiranja, određenih od strane Vlade.

4. Strateški plan usvaja Skupština Kosova.
5. Srednjoročni plan razvoja zdravstvene zaštite usvaja Vlada.
6. Operativni plan razvoja primarne zdravstvene zaštite, usvaja Ministarstvo na predlog Skupštine opštine, u skladu sa srednjoročnim planom odobrenim od strane Vlade.
7. Operativni plan razvoja sekundarne i tercijalne zdravstvene zaštite usvaja Vlada.
8. Detaljne postupke u vezi sa pripremom strateških, srednjoročnih i operativnih planova za sve nivoe zdravstvenog sistema određuje Ministarstvo pod-zakonskim aktom.

POGLAVLJE IV SPROVOĐENJE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE

Član 11 Usluge

1. Usluge zdravstvene zaštite se obezbeđuju i organizuju od strane pružaoca zdravstvenih usluga kao: bolničke, vanbolničke, kućne i hitne usluge.
2. Usluge zdravstvene zaštite se pružaju saglasno sa procedurama i uslovima utvrđenim ovim zakonom i drugim pratećim podzakonskim aktima.
3. Usluge zdravstvene zaštite za lica koji nisu građani ili stanovnici Republike Kosova obavljaju se plaćanjem i regulisaće se podzakonskim aktom, izdatog od strane Ministarstva.

Član 12 Mere i aktivnosti

1. Zdravstvena zaštita se sprovodi kroz sledeće mere i aktivnosti:
 - 1.1. očuvanje i unapređenje zdravog načina života, sprovođenje organizovanog zdravstvenog promovisanja i vaspitanja u cilju podizanja zdravstvene kulture građana i stanovnika;
 - 1.2. rano otkrivanje zaraznih bolesti i sprečavanje njihovih uzročnika otklanjajući okolnosti koje su mogle omogućiti pojavu epidemija;
 - 1.3. rano otkrivanje akutnih bolesti i hroničnih nezaraznih masivnih oboljenja iz registra stanovništva, uključujući njihovu rehabilitaciju;
 - 1.4. sprečavanje, rano otkrivanje i tretiranje malignih bolesti, posebna raka dojki, raka na grliću materice, i koloktarnog raka;
 - 1.5. sprečavanje ozleda na radu i profesionalnih bolesti;
 - 1.6. sprečavanje, rano otkrivanje, i tretiranje zavisnih bolesti, bolesti sa seksualnim prenošenjem, i hiv infekcije;

- 1.7. obezbeđivanje snabdevanja osnovnim lekovima, proizvodima i pomoćnim medicinskim proizvodima određenim u zvaničnom registru Ministarstva;
- 1.8. tretiranje, rehabilitaciju i resocijalizaciju hroničnih mentalnih bolesnika u zajednici;
- 1.9. tretiranje, psihosocijalnu rehabilitaciju i resocijalizaciju osoba sa ograničenim sposobnostima u zajednici.
- 1.10. obezbeđivanje uslova za održavanje zdravlja trudnica i porodilja, zdrav početak života , kao i zdrav razvoj dece i omladine;
- 1.11. preduzimanje mera za eliminisanje zdravstvenih posledica izazvanih elementarnim nesrećama i drugim vanrednim situacijama;
- 1.12. organizovanje hitne službe u skladu sa posebnim Zakonom;
- 1.13. sprovođenje jedinstvenog sistema sakupljanja podataka i informacija u zdravstvu;
- 1.14. organizovanje i sprovođenje stručnog i pravnog nadzora;
- 1.15. sprovođenje aktivnosti dobrovoljnog prikupljanja krvi;
- 1.16. preduzimanje mera u vezi zaštite životne sredine od štetnih , fizičkih, hemijskih i bioloških uzročnika;
- 1.17. prevencija kongenitalnih anomalija i njihovo rano otkrivanje;
- 1.18. prevencija i rano otkrivanje karijesa, oralnih bolesti i oro-facijalnih anomalija;
- 1.19. služba kućnog zdravstvenog staranja za građane i stanovnike u potrebi, posebno za nepokretna lica.

Član 13 Standardi

1. Najbolje prakse o zdravstvenom staranju utvrđuju se u obliku uputstava kliničke prakse, standarda, protokola i drugih preporuka od strane Komore zdravstvenih profesionalaca iz člana 78 ovog zakona, u saradnji sa dotičnim profesionalnim udruženjima.
2. U sprovođenju zdravstvene zaštite institucije i zdravstveni profesionalci, pravna lica, građani i stanovnici, u okviru njihovih prava i obaveza treba da preduzmu potrebne mere za obezbeđivanje kvalitativnih i količinskih standarda zdravstvene zaštite, utvrđenih podzakonskim aktom donet od strane Ministarstva.
3. Sistem menadžiranja kvaliteta zdravstvene zaštite se utvrđuje podzakonskim aktom iz stava 2 ovog člana.

Član 14 Uslovi i postupci za sprovođenje zdravstvene zaštite

1. Zdravstvena zaštita se sprovodi u zdravstvenoj ustanovi, ili u stanu građanina i na drugim mestima, onda kada građanin ili stanovnik ima potrebu za hitnom zdravstvenom zaštitom.
2. Zdravstvena zaštita u zdravstvenoj ustanovi se sprovodi prema uslovima i postupcima određenim ovim Zakonom, podzakonskim aktima kao i prema ostalim opštim aktima zdravstvene ustanove.
3. Zdravstvena zaštita u drugim oblicima sprovođenja, vrši se prema uslovima i postupcima određenim ovim Zakonom, i podzakonskim aktima.
4. Zdravstvena delatnost građana koji nisu državljani Kosova reguliše se podzakonskim aktom na predlog Ministarstva, odobren od strane Vlade.

POGLAVLJE V ORGANIZACIJA ZDRAVSTVENE ZAŠTITE

Član 15 Nivoi zdravstvene zaštite

1. Zdravstvena zaštita se organizuje na tri (3) nivoa: primarnom, sekundarnom i tercijarnom.
2. Zdravstvena zaštita obezbeđuje se organizovanjem i sprovođenjem zdravstvene delatnosti u javnim, privatnim i javno – privatnim zdravstvenim institucijama.
3. Zdravstveno staranje se obezbeđuje na nivou: države, opštine, poslodavca, na individualan način, i na nivou profesionalne službe.
4. Raspodela aktivnosti između nivoa zdravstvene zaštite realizovaće se saglasno sa nacionalnom zdravstvenom strategijom, bazirane na načelu primarne zdravstvene zaštite kao polazne tačke i osnove zdravstvenog sistema.
5. Pristup zdravstvenoj zaštiti se obezbeđuje neprekidno tokom dvadeset i četiri (24) sata, preko: redovnog radnog vremena, rada u smenama, dežurstva, rada u okviru hitnih službi, saglasno sa utvrđenim rasporedom radnog vremena od strane zdravstvene institucije.

Član 16 Jedinstveni sistem

1. Ministarstvo reguliše, nadzire i kontroliše sprovođenje zdravstvene zaštite u javnim, privatnim i javno-privatnim institucijama na sva tri nivoa zdravstvene zaštite.
2. Zdravstvena zaštita za građane na sva tri nivoa organizovanja pruža se u okviru jedinstvenog sistema licenciranih i akreditiranih zdravstvenih institucija, u skladu sa ovim zakonom i pratećim i pod-zakonskim aktima.
3. Celovitost i kontinuitet zdravstvene zaštite u tri nivoa organizovanja, obezbeđuje se kroz strogo primenjivanje sistema upućivanja od primarnog nivoa zdravstvene zaštite do

sekundarnog i od sekundarnog do tercijarnog nivoa zdravstvene zaštite, uz koordinaciju i implementaciju međusobne komunikacije između nivoa zdravstvene zaštite.

Član 17

Vrste zdravstvenih institucija

1. Vrste institucija zdravstvenog sistema Republike Kosova su iste u javnom, privatnom i javno-privatnom sektoru.

2. Institucije primarnog nivoa zdravstvene zaštite su:

2.1. Glavni centar porodične medicine sa sastavnim jedinicama, određenih pod-zakonskim aktom izdatim od strane Ministarstva;

3. Ustanove sekundarnog nivoa zdravstvene zaštite su:

3.1. Opšta i specijalna bolnica sa sastavnim jedinicama određenih pod-zakonskim aktom, izdatim od strane Ministarstva;

3.2. Specijalistička poliklinika;

3.3. Specijalistička ambulanta;

3.4. Stomatološka ambulanta;

3.5. Centar mentalnog zdravlja sa Domom za integraciju u zajednici;

3.6. Centar transfuzije krvi;

3.7. Centar fizikalne i klimatske rehabilitacije;

3.8. Centar sportske medicine;

3.9. Centar medicine rada;

3.10. Regionalni centri javnog zdravstva.

3.11. Centar za rehabilitaciju sluha i govora.

4. Ustanove tercijarnog nivoa zdravstvene zaštite su:

4.1. Klinički Univerzitetski Centar;

4.2. Klinički Stomatološki Univerzitetski Centar

4.3. Nacionalni Institut za Javno Zdravlje;

4.4. Nacionalni Centar za Medicinu Rada;

4.5. Nacionalni Centar za Sportsku Medicinu;

- 4.6. Nacionalni Centar za Transfuziju Krvi;
 - 4.7. Nacionalni Centar za Telemedicinu.
5. Apoteke su zdravstvene institucije koje funfunkcioniraju na sva tri (3) nivoa zdravstvene zaštite.
6. Institucije u zdravstvenoj službi zatvora su:
- 6.1. Ambulanta zatvora
 - 6.2. Stacionar zatvora;
 - 6.3. Zdravstvena institucija za tretiranje lica sa posebnim potrebama;
 - 6.4. Zdravstvena institucija za brigu majke i deteta.

Član 18

Primarna zdravstvena zaštita

1. Osnovna zdravstvena zaštita se obezbeđuje saglasno sa politikama, planovima i standardima, utvrđeni podzakonskim aktom od strane Ministarstva.
2. Primarna zdravstvena zaštita obuhvata:
 - 2.1. prevenciju, rano otkrivanje, dijagnostifikovanje, lečenje, oporavak i rehabilitaciju u vezi sa bolestima, poremećajima ili povredama, uključujući i male hirurške operacije;
 - 2.2. Preventivna zaštita preko programa za promociju zdravlja i sistematskih kontrola dece i omladine u osnovnim, srednjim i višim školama na teritoriju opštine;
 - 2.3. održavanje i unapređenje javnog zdravlja, uključujući i seroprofilaksu, vakcioprofilaksu i hemoprofilaksu u skladu sa zakonom, i sistematsko obrazovanje i zdravstvene edukacije stanovništva;
 - 2.4. promovisanje oralnog zdravlja i osnovnu stomatološku zaštitu;
 - 2.5. rano diagnostifikovanje i tretiranje tuberkuloze;
 - 2.6. organizovanje hitne službe i hitne medicine kao deo jedinstvenog sistema usluga na tri nivoa zdravstvenog staranja;
 - 2.7. usluge prenatalne zaštite i planiranja porodice.
 - 2.8. usluge mentalnog zdravlja
3. Opštine su odgovorne za pružanje usluga javne primarne zdravstvene zaštite, kao i za procenu zdravstvenog stanja građana na svojoj teritoriji.

4. Opštine su odgovorne da sa prioritetom sprovedu preventivne mere zdravstvene zaštite.
5. Primarna zdravstvena zaštita se obezbeđuje i sprovodi preko usluga porodične medicine, saglasno sa podzakonskim aktom, donetim od Ministarstva.
6. Osnovnu zdravstvenu zaštitu sprovodi ekipa porodične medicine, saglasno sa podzakonskim aktom iz stava 1 ovog člana.
7. Svaki građanin i stanovnik sa otežanim zdravljem je obavezan da se najpre prijavi kod porodičnog lekara, izuzev hitnih slučajeva.
8. Od svakog građanina tražiće se da se opredeli za porodičnog lekara.
9. Svaki građanin i stanovnik ima pravo na izbor porodičnog lekara u opštini gde živi, unutar zone obuhvatanja utvrđeno od strane opština, i ima pravo da istog menja.
10. Stručnjaci u primarnoj zdravstvenoj zaštiti sarađivaće sa zdravstvenim stručnjacima na sekundarnom i tercijarnom nivou, u skladu sa zakonom.
11. Sa ciljem povećanja kvaliteta zdravstvenih usluga, institucije na primarnom nivou zdravstvene zaštite obezbediće međusektorijalnu saradnju sa službama socijalne zaštite, sa vaspitno obrazovnim službama; sa organima javne sigurnosti, sa posebnim profesionalnim organizacijama, kao i sa humanitarnim vladinim i nevladinim organizacijama.
12. Standardi organizovanja i funkcionisanja službe porodične medicine, utvrđuju se podzakonskim aktom stav 1 ovog člana.
13. U cilju podrške usluga porodične medicine, Ministarstvo nadgleda i reguliše integrisane usluge primarne zdravstvene zaštite, u skladu sa ovim zakonom.

Član 19

Sekundarna zdravstvena zaštita

1. Sekundarna zdravstvena zaštita obuhvata: bolničke zdravstvene usluge, vanbolničke zdravstvene usluge (dijagnostiku, terapiju i rehabilitaciju; hitnu službu i usluge javnog zdravstva.
2. Organizacija i delatnost zdravstvene ustanove iz stava 1 ovog člana, određuju se podzakonskim aktima donetim od strane Ministarstva.

Član 20

Sekundarna zdravstvena zaštita u opštinama

1. Sekundarna zdravstvena zaštita može se organizovati i na opštinskom nivou, uz zahtev dotične Skupštine opštine, u skladu sa odlukom ministra zdravstva.
2. Institucije zdravstvenog staranja, koje nisu deo zdravstvene organizacije iz člana 68 ovog zakona, u opštinama gde sekundarno zdravstveno staranje se primenjuje na osnovu dotične legislature za lokalnu samoupravu, imaće proširene nadležnosti u pružanju sekundarnog zdravstvenog staranja, obuhvatajući: registraciju i licenciranje institucija zdravstvenog staranja u saradnji sa Ministarstvom; zapošljavanje i isplatu plata i dnevnica u skladu sa legislaturom na snazi, kao i treniranje osoblja i rukovodioca zdravstvenog staranja, u saradnji sa Komorom zdravstvenih profesionalaca iz člana 78 ovog zakona.

3. Procedure za sprovođenje nadležnosti u okviru sekundarne zdravstvene zaštite su određene ovim zakonom i pod-zakonskim aktima, osim ukoliko nije drugačije određeno sa relevantnim zakonodavstvom za lokalnu samoupravu.

Član 21

Tercijarna zdravstvena zaštita

1. Tercijarna zdravstvena zaštita se organizuje i pruža u institucijama licenciranim od strane Ministarstva, u kojima se pored zdravstvene delatnosti pruža i univerzitetski obrazovni proces i istraživačko-naučni rad.

2. Tercijarna zdravstvena zaštita obuhvata: avanciranu bolničku, van bolničku zdravstvenu zaštitu, kao i javno zdravlje; konzilijarne usluge, urgenti prevoz, kao i postdiplomsko specijalističko i sub-specijalističko obrazovanje.

3. Institucije iz stava 1 ovog člana moraju imati Direktora prosvete i nauke na predlog relevantnog fakulteta medicinskih nauka.

4. U institucijama iz stava 1 ovog člana, rukovodioci profesionalnih zdravstvenih jedinica, uporedo sa specijalističkom kvalifikacijom, moraju imati i akademsko zvanje profesora, u određene slučajeve i naučno zvanje ili odgovarajuću profesionalnu spremu, a u nedostatku profesorske, zvanje doktora nauke ili višu stručnu spremu, i treba da budu zaposleni s punim radnim vremenom u tim institucijama.

5. Organizovanje i sprovođenje edukativnog i obrazovnog procesa u institucijama iz stava 1 ovog člana utvrđuje se podzakonskim aktom, donetim od strane Ministarstva zdravstva i nadležnog Ministarstva za prosvetu i Univerziteta Prištine, odobrenog od strane Vlade.

Član 22

Edukativni – obrazovni proces

1. Univerzitetski obrazovni proces, specijalističko obrazovanje, sub-specijalističko obrazovanje, i stalno profesionalno usavršavanje se obavlja u zdravstvenim institucijama na sva tri nivoa zdravstvene zaštite u skladu sa podzakonskim aktom iz člana 21 stava 5 ovog zakona.

2. Svi zdravstveni profesionalci sa specijalističkom kvalifikacijom, koji imaju više od 3 (tri) godine specijalističko radno iskustvo u institucijama gde se odvija vaspitni – obrazovni proces iz stava 2 ovog člana, su klinički mentori i dobijaju finansijsku nadoknadu za njihov rad na osnovu podzakonskog akta iz stava 1. ovog člana, kao i pod zakonskog akta donetog od strane Ministarstva.

Član 23

Stručne zdravstvene službe

Stručne zdravstvene službe organizuju se u cilju pružanja integrisane i kontinuirane zdravstvene zaštite u specifičnim oblastima zdravstva, na osnovu posebnog podzakonskog akta donetog od strane Ministarstva.

Član 24

Upućivanje u drugu zdravstvenu ustanovu

U slučaju kada institucija zdravstvene zaštite nije u stanju da pruža potrebnu zdravstvenu zaštitu u okviru njenog delokruga, ona je obavezna da preporuči građaninu odlazak u drugu zdravstvenu instituciju koja je u mogućnosti da tretira poseban slučaj, uz odgovarajuću medicinsku dokumentaciju, ispoštujući sistem referisanja iz člana 16 stav 3 ovog zakona.

POGLAVLJE VI SPECIFIČNI OBLICI ZDRAVSTVENE ZAŠTITE

Član 25 Privatna zdravstvena delatnost

1. Privatna delatnost u zdravstvenom sektoru uređuje se ovim Zakonom na osnovu principa pune ravnopravnosti sa sektorom javnog zdravstva, osim u slučajevima kada ovim zakonom je drugačije određeno.
2. U privatnom zdravstvenom sektoru nije dozvoljena delatnost u ovim oblastima:
 - 1.1. Prikupljanje krvi i njenih derivata;
 - 1.2. Sudska medicina i usluge obdukcije;
 - 1.3. Epidemiologija (osim dezinfekcije, dezinfekcije i preventivne deratizacije); humana ekologija, i mikrobiologija životne sredine.
3. Organizacija i funkcionisanje zdravstvene delatnosti u privatnom sektoru uređuje se podzakonskim aktima, donetim od strane Ministarstva.

Član 26 Farmaceutski sektor

1. Lekovi na svim nivoima zdravstvene zaštite trebaju biti prepisani međunarodno nezaštićenim nazivom, izuzev kombiniranih farmaceutskih proizvoda i proizvoda koji sporo oslobađaju aktivne substance, koji će biti propisani zaštitnim imenom farmaceutske kompanije.
2. Lekovi koji su propisani od strane lekara ili stomatologa mogu se izdati samo od strane ili u prisustvu licenciranog farmaceuta.
3. Farmaceutski sektor obavlja delatnost shodno posebnim zakonima.

Član 27 Javno zdravstvo

Delatnost u oblasti javnog zdravstva reguliše se Zakonom o javnom zdravstvu.

Član 28 Sanitarni inspektorat

Zadaci, organizacija, ovlašćenja, dužnosti i nadležnosti Sanitarnog inspektorata utvrđuju se posebnim zakonom.

Član 29

Medicina rada

1. Usluge medicine rada kao službe zdravstvene zaštite za radnike, pružaju se u okviru sekundarnog i tercijarnog nivoa zdravstvene zaštite.
2. Osnivanje, organizacija i delatnost profesionalne službe medicine rada utvrđuju se podzakonskim aktom, donetim od strane Ministarstva.

Član 30

Krv i krvni proizvodi

Prikupljanje, kontrola, čuvanje, raspodela i tranfuzija krvi i krvnih proizvoda se reulišu posebnim zakonom.

Član 31

Služba zaštite od radiokativnog zračenja, toksičnih supstanci, i kancerogenih supstanci

Organizovanje i delatnost Službe za zaštitu od radioaktivnog zračenja, toksičnih supstanci, kancerogenih supstanci i odgovornosti se utvrđuju posebnim zakonima.

Član 32

Psihoaktivne i narkotične supstance

Proizvodnja, promet na veliko i malo, uvoz, izvoz, tranzitni prolaz, transportovanje, kupovina, snabdevanje, prodaje, posedovanje, konzumiranje, upotreba i propagiranje biljaka od kojih mogu se dobiti narkotici, psihotropne supstance i odgovarajući prekursori, regulišu se posebnim zakonom.

Član 33

Sportska medicina

1. Sportska medicina je oblik organizovanja zdravstvene zaštite sekundarnog i tercijarnog nivoa, koja svoju delatnost sprovodi kroz zaštitu o zdravstvenom stanju aktivnih sportista, kao i građana koji se na rekreativan način bave sportom.
2. Osnivanje, organizacija i delatnost Stručne službe sportske medicine utvrđuje se podzakonskim aktom, donetim od strane Ministarstva.

Član 34

Fizikalna medicina i rehabilitacija

Fizikalna medicina i rehabilitacija pruža se na sekundarnom i tercijarnom nivou zdravstvene zaštite.

Član 35

Zdravstvena zaštita u zatvorima

1. Služba zdravstvene zaštite u zatvorima Republike Kosova se organizuje i funkcioniše kao integralni deo zdravstvenog sistema zemlje.
2. Služba iz stava 1 ovog člana, koja funkcioniše u zatvorima koji su pod autoritetom Ministarstva pravde, zbog svojih specifičnosti se organizuje i nadzire od strane određenog departmana Ministarstva zdravstva.
3. Zdravstvena zaštita iz stava 1 ovog člana se organizuje i sprovodi saglasno sa podzakonskim aktom predloženog od Ministarstva zdravstva i Ministarstva pravde, usvojenog od Vlade.

Član 36

Zdravstvena zaštita u Bezbednosnim snagama Kosova i Policiji Kosova

1. Zdravstvena zaštita u Bezbednosnim snagama Kosova i Policiji Kosova se organizuje i funkcioniše kao integralni deo zdravstvenog sistema zemlje.
2. Zdravstvena zaštita iz stava 1 ovog člana sprovodi se saglasno podzakonskim aktom predložen od strane Ministarstva zdravstva, Ministarstva Bezbednosnih snaga Kosova i Ministarstva za unutrašnje poslove, usvojen od Vlade.

Član 37

Zdravstvena zaštita u institucijama socijalne zaštite

Mere zdravstvene zaštite u institucijama socijalne zaštite utvrđuju se podzakonskim aktom donetim od strane Ministarstva zdravstva i relevantnog Ministarstva za socijalna pitanja.

Član 38

Zdravstvene ustanove u okviru civilnog društva

Zdravstvene usluge u humanitarnim zdravstvenim institucijama i drugim oblicima organizovanog civilnog društva u oblasti zdravstva, regulisane su podzakonskim aktima donetim od strane Ministarstva.

Član 39

Paramedicinska i alternativna lečenja

1. Metode paramedicinskih i alternativnih tretmana bolesti, poremećaja i povreda, registruju se, regulišu i nadgledaju u skladu sa podzakonskim aktima, donetim od strane Ministarstva.
2. Zabranjuju se metode i procedure iz stava 1 ovog člana koje nisu registrovane kod nadležnog organa.

POGLAVLJE VII

OSNIVANJE, LICENCIRANJE I AKREDITIRANJE ZDRAVSTVENIH INSTITUCIJA

Član 40

Osnivanje i upravljanje

1. Zdravstvenu instituciju mogu osnovati fizička i pravna lica, koji ispunjavaju zakonske uslove.
2. Zdravstvenom ustanovom mogu upravljati samo osobe sa relevantnim iskustvom i odgovarajućim menadžerskim kapacitetom.
3. Zdravstvene institucije se mogu osnovati u svim organizacionim i imovinskim oblicima dozvoljenih ovim zakonom.

Član 41

Sprečavanje sukoba interesa

1. Zabranjuje se upućivanje pacijenata iz institucija sekundarnog i tercijarnog nivoa zdravstvene zaštite u privatne ustanove zdravstvene zaštite, iz razloga koji se ne mogu objasniti lekarskim argumentima, bez obzira na listu čekanja.
2. Strogo se zabranjuje svaka formalna i neformalna finansijska ili druga nagrada za zdravstvenog stručnjaka, nadoknada za upućivanje građana iz javne u privatnu zdravstvenu ustanovu, i profitabilni odnos sa farmaceutskom industrijom.
4. Prekršitelji stavova ovog člana biće predmet kazni ili drugih zakonskih postupaka predviđenih ovim zakonom i pod-zakonskim aktom, izdatim od strane Ministarstva.

Član 42

Licenciranje i akreditiranje

1. Sve zdravstvene institucije mogu početi sa radom samo posle licenciranja od strane Ministarstva ili njenog ovlašćenog organa, saglasno sa podzakonskim aktom koji donosi Ministarstvo, koji utvrđuje specifične uslove za rad koji se tiču prostora, profesionalnog kadra i medicinske opreme.
2. Licenciranje zdravstvenih institucija će se sprovesti saglasno sa planovima, normativom i standardima ,utvrđenih od strane Ministarstva.
3. Prilikom apliciranja za licencu, zdravstvena institucija treba da priloži akt osnivanja, za koji je Ministarstvo prethodno dalo saglasnost.
4. Akreditiranje licenciranih zdravstvenih institucija vrši ovlašćeni organ Ministarstva u skladu sa odgovarajućim podzakonskim aktom.
5. Akreditirane zdravstvene ustanove imaju prednost pri sklapanju ugovora sa AFZ.
6. U opštinama sa proširenim nadležnostima u pružanju sekundarne zdravstvene zaštite licenciranje ovih institucija će se obaviti u skladu sa odgovarajućim zakonodavstvom o lokalnoj samoupravi i članu 20. ovog zakona.

Član 43
Promena delatnosti

Odredbe ovog zakona kojima se uređuje licenciranje zdravstvenih ustanova i njihov početak rada, primenjuju se u slučaju promene delatnosti licencirane zdravstvene ustanove.

Član 44
Oduzimanje licence

1. Zdravstvenoj instituciji za koju je ovlašćeni organ utvrdio da je više od dva puta za redom ponovila isti prekršaj, može se poništiti licenca rada i obustaviti rad.
2. Odluku za obustavu rada zdravstvene institucije iz stava 1 ovog člana donosi Ministarstvo.
3. Zdravstvena ustanova kojoj je oduzeta licenca ima pravo da podnese argumentovanu žalbu Ministarstvu, u skladu sa Zakonom.

Član 45
Opšti akti

1. Osnovni pravni akt zdravstvene institucije je Statut.
2. Statut je osnovni akt kojim se utvrđuje organizacija zdravstvene ustanove, način rukovođenja i odlučivanja, druga pitanja vezana sa sprovođenjem zdravstvene zaštite, kao i poslovne aktivnosti u skladu sa važećim zakonom.
3. Zdravstvena institucija može da donosi i ostale pravilnike po potrebi koja moraju da budu u skladu sa Statutom.

POGLAVLJE VIII
NADZOR ZDRAVSTVENIH INSTITUCIJA

Član 46
Vrste nadzora

1. Nezavisno od finansijskih sredstava, ili vrsta vlasništva svih zdravstvenih institucija, obuhvatajući zdravstvene institucije od člana 20 ovog zakona, biće subjekat unutrašnjeg i spoljnog nadzora.

2. Nadzor iz prethodnog stava 1 ovog člana obezbeđuje sprovođenje relevantnih zakonskih odredbi, etičkih i profesionalnih standarda, kao i savremenih standarda u zdravstvu.
3. Unutrašnje nadgledanje iz stava 1. ovog člana, obuhvata unutrašnju reviziju kao i druge organe utvrđene legislaturom na snazi.
4. Spoljno nadgledanje iz stava 1. ovog člana, primenjuje se od strane Zdravstvenog inspektorata, Farmaceutskog inspektorata, Sanitarnog inspektorata, Generalnog revizora Kosova, i drugih organa utvrđenim legislaturom na snazi.

Član 47 Inspektorati

1. Zdravstveni inspektorat je administrativni organ Ministarstva.
2. Rad, organizovanje, ovlašćenja, dužnosti i nadležnosti Zdravstvenog inspektorata se utvrđuju posebnim zakonom.
3. Farmaceutski inspektorat je administrativni organ Ministarstva.
4. Rad, organizovanje, ovlašćenja, dužnosti i nadležnosti Farmaceutskog inspektorata se utvrđuju posebnim zakonom.
5. Rad, organizovanje, ovlašćenja, dužnosti i nadležnosti Sanitarnog inspektorata utvrđuju se posebnim zakonom.

Član 48 Posebni oblici nadzora zdravstvene zaštite

Nadzor pravnog funkcionisanja u ustanovima iz člana 35, člana 36, člana 37 i člana 38 ovog Zakona obezbeđuje Ministarstvo i Komora zdravstvenih stručnjaka iz člana 78 ovog Zakona.

POGLAVLJE IX ZDRAVSTVENI INFORMACIONI SISTEM

Član 49 Jedinstven i integrisan sistem

1. Ministarstvo obezbeđuje osnivanje, razvoj, i funkcionisanje jedinstvenog i integrisanog sistema zdravstvenog informisanja za celokupni zdravstveni sektor, bez obzira na vrstu zdravstvene ustanove, oblika svojine, odnosno njihove organizacije, na osnovu pravila i standarda određenih od strane Ministarstva (u daljem tekstu, ZIS).

2. Sve zdravstvene ustanove, kao i odgovorna pravna i fizička lica, su dužni da prikupljaju zdravstvene podatke, čuvaju i izveštavaju ZIS, u skladu sa podzakonskim aktom donetim od strane Ministarstva.

Član 50 **Organizovanje**

1. Odgovorno za finansiranje i operativno funkcionisanje SISH-a je Ministarstvo.
2. Nacionalni institut za javno zdravstvo ima pristup podacima o zdravstvenom stanju stanovništva prikupljenih u ZIS, o analizama i pripremanju specifičnih izveštaja, u saglasnosti sa podzakonskim aktom iz člana 49 stav 2 ovog zakona.
3. Agencija za finansiranje zdravstva (AFZ) ima pristupa u podacima u vezi sa zdravstvenim uslugama prikupljenim u SISH-u, potrebni za obavljanje njegove zakonske delatnosti, utvrđene ovim zakonom“.
4. Struktura organizacije i funkcionisanja ZIS reguliše se podzakonskim aktima donetim od strane Ministarstva.

Član 51 **Prikupljanje podataka i izveštavanje**

1. Vrste, sadržaj i menadžiranje podataka, njihovo prikupljanje, prerada i korišćenje kao i sistem izveštavanja unutar jedinstvenog sistema ZIS, se utvrđuje podzakonskim aktom Ministarstva, iz člana 49 stav 2 ovog Zakona.
2. Zdravstveni stručnjak i zdravstvena institucija trebaju podneti izveštaj o njihovim uslugama, ne povredivši prava korisnika zdravstvenih usluga i očuvanja profesionalne tajne, u skladu sa zakonom.
3. Svaki zdravstveni stručnjak njegovim potpisom, snosi odgovornost za tačnost registrovanih podataka u zdravstvenoj dokumentaciji i registrima.

Član 52 **Vlasništvo nad podacima i odgovornosti**

1. Vlasnik podataka je zdravstvena institucija koja vrši njihovu registraciju, u skladu sa pod-zakonskim aktom iz člana 49 stav 2 ovog Zakona.
2. Zdravstvena institucija iz stava 1 ovog člana je odgovorna za:
 - 2.1. sakupljanje, čuvanje, i menadžiranje podataka na redovan i bezbedan način;
 - 2.2. lak pristup do podataka;
 - 2.3. zaštitu i konfidencialitet ličnih podataka;
 - 2.4. zaštitu podataka od zloupotrebe, saglasno sa zakonima na snazi.

Član 53 **Pristup**

1. Pristup, nivo i autorizaciju pristupa u ZIS određuje Ministarstvo, u skladu sa pod-zakonskim aktom iz člana 49 stav 2 ovog Zakona.

2. U cilju obezbeđenja kontinuiteta u pružanju zdravstvenih usluga, zdravstvene institucije su obavezne da obezbede pristup relevantnim elektronskim podacima, ili u slučaju kada ne postoje, pismeno obaveste zdravstvenu ustanovu u kojoj je upućen korisnik za dalje dijagnosticiranje, tretiranje ili rehabilitaciju.

Član 54 Nadzor

Koordinacija i nadgledanje funkcionisanje SISH-a, sprovodi se od strane Ministarstva, u skladu sa pod zakonskim aktom iz člana 49, stav 2 ovog zakona.

POGLAVLJE X FINANSIRANJE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE

Član 55 Sistem finansiranja zdravstvene zaštite

1. Finansiranje zdravstvene zaštite u Republici Kosovo se obavlja u okviru mešovitog modela financiranja, preko budžeta i preko javnog i privatnog sistema zdravstvenog osiguranja.

2. Fond zdravstvenog osiguranja, kao deo sistema javnog zdravstvenog osiguranja iz stava 1. ovog člana, može se osnivati i urediti samo na osnovu posebnog zakona;

Član 56 Agencija zdravstvenog finansiranja

1. Agencija zdravstvenog finansiranja (AZF) je izvršna agencija Ministarstva, koja realizuje prava, obaveze, odgovornosti i ovlašćenja u vezi sa pregovaranjem i ugovaranjem usluga iz Liste usluga o zdravstvenom staranju, i Liste lekova i potrošnog medicinskog materijala, od strane licenciranih zdravstvenih institucija u svim oblicima vlasništva, i prikupljanje svih finansijskih sredstava za tu svrhu.

2. Prednost prilikom ugovaranja usluga imaju akreditirane zdravstvene institucije.

3. AZF utvrđuje stimulativnu šemu za perfomansu zdravstvenih profesionalaca i odgovarajućih profesionalnih usluga na tri (3) nivoa zdravstvenog staranja, na osnovu objektivnih i transparentnih kriterijuma o ispunjenju obima i kvaliteta usluga zdravstvenog staranja, utvrđenim pod zakonskim aktom donetog od strane Ministarstva.

4. Osnivanje, organizovanje, modalitete ugovaranja, i opšteg funkcionisanja AFZ-a, uređuje se pod zakonskim aktom donetog od strane Vlade.

Član 57

Sredstva za finansiranje zdravstvene zaštite

1. Potrebna sredstva za finansiranje Liste usluga zdravstvene zaštite iz člana 3, podstava 1.26 ovog Zakona će biti obezbeđena iz sledećih izvora:

- 1.1. budžeta Kosova;
- 1.2. budžeta opština;
- 1.3. participacijom korisnika zdravstvenih usluga koji nisu oslobođeni od plaćanja , u skladu sa ovim zakonom;
- 1.4. poklona i zaostavština poklonjenih od strane pojedinaca;
- 1.5. donacija u obliku gotovog novca ili slično;
- 1.6. prihoda od ovlašćenih delatnosti;
- 1.7. domaćih i stranih institucija za zdravstveno osiguranje (nakon osnivanja,u skladu sa ovim Zakonom);
- 1.8. direktne uplate građana od strane korisnika i od strane privatnih i javnih institucija za zdravstveno osiguranje,domaćih i stranih (nakon osnivanja), u skladu sa ovim Zakonom.

Član 58

Participacija

Participacija će biti regulisana posebnim podzakonskim aktima donetim od strane Ministarstva i može se menjati u svako vreme.

Član 59

Usluge osnovnog zdravstvenog staranja

1. Usluge osnovnog zdravstvenog staranja što se pokrivaju od strane AFZ-a, utvrđuju se u Listi usluga, izrađenog od strane tehničkog komiteta, imenovanog od strane Ministarstva zdravstva, početkom svake fiskalne godine; usvojene od strane Vlade, u skladu sa finansijskim resursima na raspolaganju, i zdravstvenim potrebama stanovništva.
2. Lista iz stava 1. ovog člana dostavlja se u AFZ, zajedno sa finansijskom deklaracijom o mogućnostima za finansijsko pokrivanje predloženog paketa usluga.
3. Usluge osnovnog zdravstvenog staranja, obezbeđuju se u licenciranim zdravstvenim javnim i privatnim institucijama, kao i onim u okviru javno – privatnog partnerstva, na tri nivoa zdravstvenog staranja, sa kojima je AFZ za uključio ugovor.

4. Kompenzacija za lekove i medicinski potrošni materijal vrši se samo kada je lek bio pripisan od strane medicinske porodične službe u zvaničnom receptu, i sa generičkim imenom.

5. Dopunske usluge zdravstvenog staranja, koje nisu deo Liste iz stava 1. ovog člana, ne mogu se obezbediti sa plaćanjem premije zdravstvenog osiguranja u privatnim kompanijama zdravstvenog osiguranja u zemlji, ili javnim i privatnim u inostranstvu, ili neposrednim plaćanjem cene usluge u zdravstvenoj instituciji.

Član 60

Finansiranje institucija zdravstvene zaštite

1. Zdravstvene institucije i druga pravna i fizička lica, koja obavljaju zdravstvenu delatnost, obavezni su da za svakog pacijenta imaju pokriveno dokumentovane troškove, za vrstu, obim i kvalitet zdravstvenih usluga.

2. Zdravstvene institucije i organizacije koje primaju javne fondove za sprovođenje zdravstvene zaštite, dužne su da vode račune i evidencije, na način utvrđen zakonom, i obezbede potrebne informacije za ovlašćene organe.

Član 61

Kategorije građana i stanovnika oslobođeni od participacije

1. Građani i stanovnici oslobođeni od participacije su lica koja imaju niže prihode od zvaničnog nivoa socijalne osetljivosti koje je odredila Vlada, u kategorijama pojedinaca registrovani kao društveno osetljivi ili kao siromašni, na osnovu podzakonskog akta donetim od strane Ministarstva zdravstva i Ministarstva rada i socijalnog staranja.

2. Kategoriji građana i stanovnika koji su oslobođeni od plaćanja participacije za zdravstvene usluge pripadaju osobe koje su:

2.1. žrtve trgovine ljudima tokom prve godine nakon zvanične registracije, u skladu sa Zakonom;

2.2. stalni stanovnici neformalnih naselja u Republici Kosovo, koji nisu registrovani ili su u procesu registracije do kraja procesa registracije, ili do (1) godinu dana nakon stupanja na snagu ovog Zakona;

2.3. povratna lica na osnovu bilateralnih sporazuma Republike Kosova sa drugim državama, u prvoj godini nakon repatrijacije;

2.4. zatvorenici koji služe kaznu;

2.5. prisilno raseljena lica van njihovih kuća u toku prve godine nakon zvanične registracije u Ministarstvu za rad i socijalno staranje, u skladu sa Zakonom;

2.6. Davaoci krvi koji poseduju određenu potvrdu izdatu od strane Kosovskog centra za transfuziju krvi, koji su davaoci krvi najmanje pet (5) puta u poslednje dve (2) godine.

3. Troškove usluga iz Liste usluga zdravstvenog staranja za državljane i stanovnike iz stava 1. iz stava 2 ovog člana snosi Vlada preko odgovarajućih budžetskih transfera u AFZ, na osnovu zahteva od strane Ministarstva, srednjoročnog okvira troškova i legislature na snazi“.

POGLAVLJE XI UNIVERZITETSKA BOLNIČKA I KLINIČKA SLUŽBA KOSOVA

Član 62

Univerzitetska bolnička i klinička služba Kosova

1. Univerzitetska bolnička i klinička služba Kosova (u daljem tekstu UBKSK), osniva se kao zdravstvena institucija, od posebnog javnog značaja, sa sedištem u Prištini.
2. UBKSK je sastavljena od institucija sekundarnog i tercijarnog nivoa zdravstvenog staranja u javnom sektoru zdravstva, utvrđenim pod zakonskim aktom, donetog od strane Ministarstva, u skladu sa ovim zakonom.
3. UBKSK ima zakonsku autonomiju pravnog lica, sa pravima, obavezama i posebnim odgovornostima za sprovođenje ovog zakona i pod zakonskih akata donetih od strane Ministarstva.
4. U pravnom funkcionisanju UBKSK dobija prava i preuzima obaveze, vlasnik je pokretnih i nepokretnih aseta koji se odnose na njegovu zdravstvenu delatnost, i da je strana u procedurama pred sudovima, ili pred drugim državnim organima.
5. UBKSK obavlja delatnost i ispunjava svoje obaveze i dužnosti u skladu sa normama, standardima, strategijama i politikama donetih od strane Ministarstva.
6. Zaposleni u UBKSK ne pripadaju Civilnoj službi Kosova.

Član 63

Osnivanje Univerzitetske bolničke i kliničke službe Kosova

1. UBKSK se osniva ovim zakonom.
2. Osnivački akt UBKSK-a je Statut, kojeg usvaja Vlada na predlog Ministarstva zdravstva.
3. Statutom UBKSK-a se utvrđuje broj sastavnih jedinica, njihova ovlašćenja, delokrug, organizacija, funkcionisanje, prava, obaveze, odgovornosti i način obavljanja,. U skladu sa ovim zakonom.

Član 64

Upravljanje Univerzitetske bolničke i kliničke službe Kosova

1. UBKSK se upravlja od strane Upravnog borda.
2. Upravni bord je najviši organ odlučivanja u UBKSK.

3. Upravni bord je sastavljen od 7 (sedam) članova:
 - 3.1. Jedan (1) predstavnik iz Univerzitetskog kliničkog centra Kosova;
 - 3.2. Jedan (1) predstavnik iz Univerzitetskog kliničkog stomatološkog centra Kosova;
 - 3.3. Jedan (1) predstavnik iz Nacionalnog instituta javnog zdravstva,
 - 3.4. Jedan (1) predstavnik iz regionalnih bolnica, na osnovu rotacije i ispunjenja indikatora o kvalitetu zdravstvenih usluga;
 - 3.5. Jedan (1) predstavnik iz Službe primarnog zdravstvenog staranja, na predlogu Asocijacije opština Republike Kosova;
 - 3.6. Jedan (1) predstavnik iz Ministarstva zdravstva,
 - 3.7. Jedan (1) eksperat zdravstvenog menadžmenta sa visokim profesionalnim i naučnim kvalifikacijama, izabran na osnovu javnog konkursa.
4. Upravni bord se imenuje od strane Vlade, na osnovu predloga Ministarstva zdravstva.
5. Upravni bord odgovoran je pred Vladom, preko Ministarstva zdravstva.
6. Mandat članova Upravnog borda traje tri (3) godine.
7. Upravni bord se rukovodi od strane Predsedavajućeg sa jednim godišnjim mandatom, i koji se bira na osnovu principa rotacije od strane njegovih članova.
8. Upravni bord može imenovati, u svojstvu posmatrača, domaće ili međunarodne eksperte za podržavanje njegovog rada u vezi specifičnih pitanja.
9. Delokrug, ovlašćenja, odlučivanje i odgovornost Upravnog borda utvrđuje se aktom o osnivanju i Statutom UBKSK-a.
10. Operativnim poslovima UBKSK-a rukovodi generalni direktor, kojeg imenuje Upravni bord na osnovu javnog konkursa.
11. Generalni direktor UBKSK-a se imenuje na vremenski rok od tri (3) godine.
12. Generalni direktor UBKSK-a je odgovoran za profesionalnu performanse i finansijsko poslovanje UBKSK-a.
13. Delokrug, ovlašćenja i odgovornosti general direktora utvrđuju se Statutom UBKSK-a.

Član 65

Finansiranje Univerzitetske bolničke i kliničke službe Kosova

1. UBKSK se finansira iz budžeta Kosova, kao i drugih izvora utvrđenim: ovim zakonom, legislaturom na snazi, i pod zakonskim aktima donetih od strane Ministarstva.

2. Finansiranje UBKSK-a iz Budžeta Kosova, primenili se na osnovu zakona o menadžiranju javnih finansija i odgovornosti.
3. Kada UBKSK tokom odvijanja svoje delatnosti realizuje dobit, isti može biti korišćen samo za poboljšanje performanse zdravstvene delatnosti, i ne može se koristiti u druge svrhe.
4. U slučaju negativnog finansijskog poslovanja, UBKSK ne može prepisati eventualne gubitke Ministarstvu, ili Vlade Republike Kosova.
5. Lista usluga i cenovnik usluga koja se pružaju od strane UBKSK-a usvaja se od strane Upravnog borda UBKSK-a.
6. Usluge iz stava 1 ovog člana u UBKSK mogu se koristiti, kako sledi:
 - 6.1. državljani i stanovnici, u skladu sa članom 59 ovog zakona će koristiti besplatno navedene usluge;
 - 6.2. svi državljani i drugi stanovnici će koristiti navedene usluge uz učešće u troškovima tretiranja preko sufinansiranja vrednosti koje će biti utvrđene pod zakonskim aktom, donetom od Ministarstva, u skladu sa članom 58 ovog Zakona.
 - 6.3. građani i stanovnici koji su klijenti stranih kompanija (privatnih ili javnih), ili domaćih (privatnih) zdravstvenog osiguranja, koristiće ove usluge na osnovu njihovog dokumentiranog statusa o zdravstvenom osiguranju.

Član 66

Nadzor Univerzitetske bolničke i kliničke službe Kosova

1. Nadgledanje delatnosti UBKSK-a obavlja Ministarstvo i Vlada Kosova.
2. Za obezbeđivanje nadzora prema UBKSK-u, Ministarstvo i Vlada:
 - 2.1. nadgledaju delatnost i zakonitost poslovanja UBKSK-a;
 - 2.2. zahtevaju i razmatraju redovne godišnji i tromesečne izveštaje sa finansijskom deklaracijom, izveštaje o reviziji; i dopunske izveštaje o aktivnostima UBKSK-a od Upravnog borda;
 - 2.3. preduzimaju druge mere, predviđene zakonom.
3. Univerzitetska bolnička i klinička služba Kosova:
 - 3.1. priprema Godišnji izveštaj, kao i tro (3) mesečne periodične izveštaje o svojim aktivnostima za Ministarstvo i Vladu.
 - 3.2. priprema godišnji izveštaj, i dopunske izveštaje, te predstavlja soje aktivnosti na osnovu zahteva Vlade i drugih njenih organa.

3.3. priprema i ostale značajne informacije.

Član 67

Kontrola i revizija Univerzitetske bolničke i kliničke službe Kosova

1. UBKSK podleže procedurama unutrašnje i spoljne revizije, u skladu sa zakonom.
2. U slučaju kada postoji osnovana sumnja da ima povreda zakonitosti ili ne ispunjenje obaveza od strane Upravnog borda UBKSK-a, generalnom direktoru ili sastavnim delovima istog, ministar zdravstva može zatražiti, u svako vreme, reviziju UBKSK-a od strane Kancelarije Generalnog revizora Kosova.
3. U slučaju kada Izveštaj o reviziji potvrđuje povredu zakona, ili osnovanu sumnju iz stava 2 ovog člana, ministar zdravstva može zatražiti suspenziju Upravnog borda, i da pokrene postupak za imenovanje novog borda u skladu sa članom 64 ovog zakona.

Član 68

1. Lista usluga i cenovnik usluga koja se pružaju od strane UBKSK-a, predlažu se od Upravnog borda UBKSK-a i usvajaju se od strane Agencije za Financiranje Zdravstva u Ministarstvu za Zdravstvo.
2. Usluge iz stava 1. ovog člana u UBKSK, mogu se koristiti kako sledi:
 - 2.1. građani i stanovnici u skladu sa članom 61 ovog zakona, korišće besplatno navedene usluge;
 - 2.2. svi građani i ostali stanovnici će koristiti navedene usluge uz učešće u troškovima tretiranja preko sufinansiranja vrednosti koja će biti utvrđena pod zakonskim aktom, donetog od Ministarstva, u skladu sa članom 58 ovog Zakona.
 - 2.3. građani i stanovnici koji su klijenti stranih kompanija (privatnih ili javni), ili domaći (privatnih) zdravstvenih osiguranja, korišće ove usluge na osnovu njihovog dokumentiranog statusa o zdravstvenom osiguranju;
3. UBKSK se finansira i funkcioniše u skladu sa ovim Zakonom, legislaturom na snazi, i pod zakonskim aktom donetog od strane Ministarstva.

POGLAVLJE XII ZDRAVSTVENI STRUČNJACI

Član 69 Profili

1. Profili zdravstvenih stručnjaka su:

- 1.1. doktor medicine, doktor stomatologije (specijalist, sub-specijalist);
- 1.2. diplomirani farmaceut -magistar farmacije (specijalist, sub-specijalist);
- 1.3. klinički psiholog (specijalist, sub-specijalist);
- 1.4. diplomirana medicinska sestra;
- 1.5. diplomirani fizioterapeut;
- 1.6. diplomirana babica;
- 1.7. viši medicinski laborant;
- 1.8. diplomirani logoped;
- 1.9. diplomirani audiolog;
- 1.10. diplomirani fonijatar;
- 1.11. ostali kvalifikovani zdravstveni stručnjaci sa srednjom i visokom kvalifikacijom, određeni službenim registrom Ministarstva;
- 1.12 profesionalni saradnici bez medicinskog obrazovanja, evidentirani u zvaničnom registru odlukom ministra zdravstva, na predlog relevantne komore stručnjaka iz člana 78 ovog Zakona.

Član 70

Praksa i profesionalni ishit

Po završetku odgovarajućeg nivoa školovanja, sve kategorije zdravstvenih stručnjaka su obavezni da obave obaveznu profesionalnu praksu i da se podvrgnu profesionalnom ispitu, u skladu sa podzakonskim aktom odobrenim od strane Ministarstva.

Član 71

Licenciranje

1. Nakon uspešno položenog profesionalnog ispita, zdravstveni stručnjak se treba registrovati i licencirati pri profesionalnoj komori iz člana 78 ovog Zakona.
2. Licenciranje zdravstvenog stručnjaka obavlja se od strane relevantne profesionalne komore zdravstvenih stručnjaka u skladu sa ovim Zakonom.
3. Licenciranje stranih zdravstvenih stručnjaka se obavlja na osnovu podzakonskog akta predloženog od strane Ministarstva i usvojenog od strane Vlade.
4. Zdravstveni stručnjak može obavljati samostalnu zdravstvenu delatnost samo nakon dobijanja licence.

5. Nakon licenciranja iz stava 2 ovog člana, zdravstveni stručnjak koji se opredeli da radi u ambulanti porodične medicine u ruralnim regijama. zapošljava se odmah u okviru službe porodične medicine u periodu od dve (2) godine.

6. Potrebna finansijska sredstva za sprovođenje stava 5 ovog člana će obezbediti Ministarstvo.

Član 72 Specijalizacije

1. Licencirani zdravstveni stručnjak ima pravo da se osposobljava u različitim oblastima zdravstvene zaštite kroz postdiplomsku specijalizaciju i sub-specijalizaciju.

2. Odgovarajuće Ministarstvo za obrazovanje i nauku je nadležno za priznavanje univerzitetske diplome iz medicinske oblasti dobijene van Kosova.

3. Ministarstvo, na predlog komora zdravstvenih radnika, nadležno je za priznavanje specijalističke edukacije lekara završene van Kosova.

4. Planiranje, implementacija i finansiranje specijalizacija je nadležnost javne, privatne ili javno-privatne zdravstvene ustanove, koja je licencirana za ovu svrhu od strane Ministarstva, u skladu sa posebnim podzakonskim aktom izdatog od strane Ministarstva.

5. Provera zakonitosti procesa specijalizacije i organizacija specijalističkog ispita vrši se od strane odgovarajuće stručne komore.

6. Diplomu o završetku specijalizacije potpisuje ministar zdravstva.

7. U cilju poboljšanja kvaliteta rada na tri nivoa zdravstvene zaštite, licencirani specijalisti koji su završili specijalističku obuku na osnovu ugovora sa Ministarstvom, biće zaposleni kroz poseban program Ministarstva za period od tri (3) godine.

Član 73 Specijalizacija za strane državljane

Specijalizacija za strane državljane organizuje se na osnovu podzakonskog akta odobrenog od strane Ministarstva.

Član 74 Subspecijalizacije

1. Nakon licenciranja kao specijalista, zdravstveni stručnjak ima pravo da se osposobljava u različitim oblastima zdravstvene zaštite preko edukacije za sub-specijalizaciju.

2. Sub-specijalizacije se organizuju i nadziru od strane odgovarajuće komore zdravstvenih stručnjaka iz člana 78 ovog Zakona.

3. Nostrifikaciju diplome sub-specijalizacije vrši Ministarstvo na predlog odgovarajuće komore zdravstvenih stručnjaka.
4. Planiranje, implementacija i finansiranje sub-specijalizacija je u nadležnosti javne, privatne, ili javno-privatne zdravstvene ustanove, koja je licencirana za ovu svrhu od strane Ministarstva, u skladu sa posebnim podzakonskim aktom.
5. Provera zakonitosti procesa sub-specijalizacije i organizacija sub-specijalističkog ispita vrši se od strane odgovarajuće komore zdravstvenih stručnjaka.
6. Diplomu o završetku sub-specijalizacije potpisuje ministar zdravstva.

Član 75 **Stalno stručno usavršavanje**

1. Zdravstveni stručnjaci su dužni da se konstantno profesionalno usavršavaju u cilju održavanja i podizanja kvaliteta zdravstvene zaštite.
2. Sve zdravstvene ustanove su dužne da omoguće konstantno profesionalno usavršavanje svojih zdravstvenih stručnjaka, u skladu sa ovim Zakonom i opštim aktima ustanove.
3. Permanentan profesionalan razvoj se dokumentira sa Kreditima o stalnom profesionalnom razvoju (SPR), evidentiranih u lični portofolio.
4. Broj kredita SPR, vrsta obuke, zakonitost institucija za pružanje kredita SPR, i ostale pojedinosti relevantne za stalno stručno usavršavanje će biti pod nadležnostima odgovarajuće komore zdravstvenih stručnjaka iz člana 78 ovog Zakona.

Član 76 **Obnova licence**

Zdravstveni stručnjaci su obavezni da sprovode stalno stručno usavršavanje i obezbede određen broj kredita SPR u cilju obnavljanja licence, poštujući standarde i norme koje je odredila odgovarajuća komora zdravstvenih stručnjaka u skladu sa Zakonom.

Član 77 **Prava i obaveze zdravstvenih stručnjaka**

Prava i obaveze iz radnog odnosa zdravstvenih stručnjaka i njihovi radni uslovi uređuju se ovim Zakonom, Zakonom rada i drugim zakonskim aktima na snazi.

POGLAVLJE XIII **KOMORE ZDRAVSTVENIH STRUČNJAKA**

Član 78

1. Komore zdravstvenih stručnjaka su javne ustanove osnovane od strane Skupštine Kosova po zakonu.

2. Komore iz stava 1 ovog člana organizovane su iz oblasti opšte medicine, stomatologije, farmacije i sestriinstva i o svom radu redovno obavješavaju Ministarstvo.
3. Svi zdravstveni stručnjaci treba da budu članovi relevantne Komore iz stava 2 ovog člana.
4. Komore zdravstvenih stručnjaka samostalno uređuju i vrše stručni nadzor rada, obuke i stalnog stručnog usavršavanja zdravstvenih stručnjaka.
5. Komore zdravstvenih stručnjaka se samo-finansiraju od iznosa članarine kao i drugih vidova plaćanja zdravstvenih stručnjaka iz stava 3 ovog člana u skladu sa zakonom iz stava 1 ovog člana.

POGLAVLJE XIV PRAVO NA ŠTRAJK

Član 79

Pravo na štrajk imaju svi radnici zaposleni u zdravstvenim institucijama u Republici Kosovo u skladu sa važećim zakonima.

Član 80 Obaveze tokom štrajka

1. U toku štrajka svaka zdravstvena institucija mora osigurati minimalni proces rada, koji obezbeđuje prevenciju svakog pogoršanja zdravstvenog stanja korisnika zdravstvenih usluga, uključujući:

- 1.1. neprekidan i neometan proces vakcinacije prema predviđenim rokovima;
- 1.2. sprovođenje higijensko-epidemioloških mera u slučaju rizika od ekspanzije, odnosno dok traje epidemija;
- 1.3. dijagnostifikovanje i urgentno lečenje, davanje terapije, davanje krvi i njegovih derivata, kao i prevoz pacijenata sa urgentnim bolestima ili poremećajima;

Član 81

Zabranjuje se organizacija štrajka u zdravstvenim institucijama koje obavljaju hitne medicinske usluge.

POGLAVLJE XIV SMRT

Član 82

Utvrđivanje smrti

1. Za svaku osobu za koju se pretpostavlja da je umrla, konstatovanje smrti se vrši od strane lekara.
2. Vreme i uzrok smrti unosi se u lekarskom izveštaju o smrti i u smrtnoj listi.
3. Smrtni list ne može se izdati članovima porodice ako je preminula osoba sahranjena ne poštujući stav 1 ovog člana.
4. Odgovornost zdravstvene ustanove je da izvrši konstataciju smrti osobe koja je umrla u zdravstvenoj ustanovi.
5. Konstatacija smrti osobe koja je umrla van zdravstvene ustanove, mora se obaviti od strane lekara u roku od dvanaest (12) sati od dobijanja informacije o nesreći.
6. Ukoliko je smrt prouzrokovana zaraznom bolešću, mora se informisati sanitarna inspekcija i policija Kosova.
7. Ukoliko je smrt izazvana nasilno mora se obavestiti policija Kosova i organi tužilaštva.
8. Ukoliko se smrt dogodila u zatvoru i osoba je bila zatvorenik, mora se obavestiti odgovarajući sudski organ i porodica umrlog.

Član 83

Utvrđivanje uzroka smrti

1. Uzrok smrti se konstatuje putem rutinskog lekarskog pregleda, kliničke obdukcije, i na osnovu sudsko-medicinske obdukcije.
2. Klinička obdukcija je obavezna u sledećim slučajevima :
 - 1.1. kada uzrok smrti nije jasan;
 - 1.2. kada profesionalni stručnjak koji je lečio osobu pre smrti dostavi službeni zahtev za obdukciju i ima saglasnost porodice;
 - 1.3. kada Inspektorat zdravstva upućuje zvaničan zahtev;
 - 1.4. kada član uže porodice ili njegov zakonski zastupnik dostavi službeni zahtev za obdukciju;
 - 1.5. za svaki smrtni slučaj u zatvoru;
- 1.6 Svaki smrtni slučaj u toku istražnog postupka.
3. Troškove kliničke obdukcije iz stava 2 ovog člana snosi pravno ili fizičko lice koje je po ovom zakonu dužno da plati lečenje građanina.
4. Troškove kliničke obdukcije na zahtev zakonskih organa snose same ustanove.
5. Uzroci nasilne smrti utvrđuju se putem sudsko medicinske obdukcije zahtevane od strane tužilaštva ili suda, u skladu sa zakonom.

POGLAVLJE XVI KLINIČKA ISTRAŽIVANJA NA LJUDIMA

Član 84

1. Kliničko istraživanje na ljudima može se sprovoditi samo nakon odobrenja od strane stručnog organa, ovlašćenog od strane Ministarstva.
2. Klinička istraživanja na ljudima uređuju se posebnim zakonom.

POGLAVLJE XVII PREKID TRUDNOĆE I VEŠTAČKA STERILIZACIJA

Član 85

1. Prekid trudnoće nije dozvoljen posle desete nedelje, izuzev slučajeva određenih u stavu 2 ovog člana.
2. Prekid trudnoće nakon desete nedelje dozvoljen je samo u slučaju ozbiljnih zdravstvenih problema majke i/ili ploda, ili kada je trudnoća posledica silovanja ili incesta utvrđenih od strane zakonom ovlašćenih organa.
3. Medicinski razlozi iz stava 2 ovog člana moraju se utvrditi od strane tro (3) člane komisije lekara specijalista, u sastavu od dva (2) ginekologa-obstetera i jednog (1) psihijatra.
4. Prekid trudnoće uređuje se posebnim zakonom.

Član 86

Veštačka sterilizacija

1. Veštačka sterilizacija se može obaviti na lični zahtev osoba oba pola, nakon lekarske konsultacije.
2. Veštačka sterilizacija se može obaviti i na osnovu preporuke lekara specijaliste i u slučajevima kada je ugroženo zdravlje pacijenta, uz pismenu saglasnost pacijenta.
3. U slučaju kada se ne može obezbediti pismena saglasnost pacijenta iz stava 2 ovog člana,, primenjuju se odredbe iz člana 4 stav 5 Zakona o pravima i odgovornostima građana u zdravstvenoj zaštiti.

Član 87

Asistirana oplodnja

1. Zabranjena je asistirana oplodnja, u slučaju kada se seksualne ćelije osobe odstranjuju bez njegovog znanja i primenjuju za oplodnju druge osobe koja nije deo para, ili bez njegovog znanja;
2. Zabranjena je asistirana oplodnja u slučajevima kada je davaoc član uže porodice jednog od para;
3. Potpomognuta oplodnja reguliše se i nadzire podzakonskim aktom donetim od strane Ministarstva.

POGLAVLJE XVIII TRANSPLANTACIJA ČELIJA, TKIVA I ORGANA

Član 88

1. Zabranjen je svaki oblik delatnosti koje favorizuje reklamiranje, trgovinu i nelegalnu trgovinu transplantima.
2. Transplantacija ćelija, tkiva i organa može da se obavlja samo u zdravstvenoj ustanovi koja je za ovu svrhu ovlašćena od strane Ministarstva.
3. Transplantacija ćelija, tkiva i organa uređuje se posebnim zakonom.

POGLAVLJE XIX ZDRAVSTVENA ZAŠTITA TOKOM VANREDNOG STANJA

Član 89

Odgovornosti Ministarstva

1. U toku vanrednog stanja, obezbeđivanje zdravstvene zaštite sprovodi se od strane Ministarstva u skladu sa ovim Zakonom i ostalim zakonima na snazi.
2. Aktivnosti zdravstvene zaštite u slučaju vanrednog stanja iz stava 1 ovog člana obuhvaćaju:
 - 2.1. sprovođenje zakonskih odredbi koje su na snazi;
 - 2.2. adaptiranje sistema zdravstvene zaštite u skladu sa urgentnim planom;
 - 2.3. sprovođenje izmena u sistemu uputstava i rukovođenja;
 - 2.4. obezbeđivanje urgentnih usluga zdravstvene zaštite za građane;
 - 2.5. delovanje privremenih zdravstvenih institucija;
 - 2.6. aktivizacija dopunskih kapaciteta i rezervi.
3. U toku vanrednog stanja, prava građana određena zakonima ,garantovana su do mere koja ne ugrožava efikasnost mera koje se preduzimaju za prevazilaženje vanrednog stanja.
4. Dostojanstvo građana se mora poštovati u potpunosti i dosledno, bez obzira na ograničenja koja su definisana u stavu 3 ovog člana.

Član 90

Odgovornosti Vlade

1. Vlada organizuje, priprema i financiranje aktivnosti za realizaciju zdravstvene zaštite u okolnostima vanrednog stanja.
2. Pripreme aktivnosti Vlade za obezbeđivanje zdravstvene zaštite u slučaju vanrednog stanja obuhvataju:
 - 2.1. obezbeđivanje planskih aktivnosti;
 - 2.2. određivanje rukovodećih struktura;
 - 2.3. definisanje obaveze saradnje između opštinskih i sektorijalnih autoriteta.
 - 2.4. razvoj zakonske i administrativne regulative;
 - 2.5. obezbeđivanje zaliha lekova i potrošnog medicinskog materijala;
 - 2.6. obnavljanje državne rezervi za zdravstvo, do potrebne mere;
 - 2.7. obezbeđivanje obuka za usluge zdravstvene zaštite u vanrednim stanjima.

Član 91

Odgovornosti zdravstvenih institucija

1. Zdravstvene ustanove su dužne da razvijaju planove za situacije vanrednog stanja.
2. Formalne uslove za planove iz stava 1 ovog člana određuju podzakonski akti, donetim od strane Ministarstva.

POGLAVLJE XX

ODREDBE KOJE REGULIŠU MEĐUNARODNE ODNOSI

Član 92

1. Obezbeđivanje zdravstvene zaštite za građane koji nisu stanovnici Republike Kosova, kao i naknada za cenu korišćenih usluga vrši na osnovu: zakona na snazi, bilateralnih međudržavnih sporazuma, međunarodnog sporazuma, ili na osnovu principa reciprociteta, saglasno Pravilniku EU 883/04 i 987/09.
2. U odsustvu pravnih uslova iz stava 1, ovog člana strani građani su dužni da koriste zdravstvenu zaštitu u Republici Kosova, u skladu sa ovim Zakonom.
3. Strani građani imaju na raspolaganju urgentne usluge zdravstvene zaštite pod istim uslovima kao i državljani Republike Kosova.
4. Uzroci i okolnosti smrti stranog državljanina se moraju konstatovati, u skladu sa ovim Zakonom.
5. O slučaju smrti stranog državljanina moraju se bez odlaganja obavestiti ovlašćeni međunarodni organi.
6. Učešće u pružanju usluga zdravstvene zaštite ili drugih oblika međunarodne saradnje u oblasti zdravstva, u slučaju vanrednog stanja van teritorije Republike Kosova, realizuje se na osnovu međunarodnog sporazuma ili na osnovu principa reciprociteta.

POGLAVLJE XXI DISCIPLINSKE I SUDSKE ODREDBE

Član 93 Pismena opomena

1. Zdravstvenoj ustanovi određuje se mera pismene opomene u slučaju konstatacije:
 - 1.1. kršenja lekarskog koda etike;
 - 1.2. kršenja normi sa aspekta tehničke i lekarske sigurnosti;
 - 1.3. kršenja određenih obaveza u toku štrajka;
 - 1.4. propusta tokom lečenja;
 - 1.5. neobezbeđivanja uslova za sprovođenje zdravstvene zaštite;
 - 1.6. nekorektnom odnosu prema građaninu.
2. Zdravstvena institucija i njen direktor koji ne budu poštovali pismenu opomenu biće podvrgnuti ostalim kaznenim merama, prema članu 94 ovog zakona..

Član 94 Sankcije za administrativne prekršaje

1. Kaznom od dve hiljade (2.000) do osam hiljada (8.000) evra kazniće se zdravstvena institucija za administrativni prekršaj i krivični prekršaj u slučajevima kada institucija:
 - 1.1. obavlja zdravstvenu delatnost bez ispunjavanja uslova prema članu 40 ovog Zakona;
 - 1.2. krši odredbu stava 3, člana 41 ovog zakona upućujući na ilegalan način korisnika zdravstvenih usluga;
 - 1.3. obavlja zdravstvenu delatnost bez validne licence za rad u suprotnosti sa članom 42 stavom 1 ovog zakona;
 - 1.4. ne vodi evidencije i medicinsku dokumentaciju korisnika zdravstvenih usluga u skladu sa odredbama člana 52 ovog zakona;
 - 1.5. ne obezbeđuje pristup do zdravstvenih podataka u skladu sa članom 53 stav 1 ovog zakona;
 - 1.6. ne obezbeđuje postupak konstatacije smrti i konstataciju uzroka smrti prema članu 82 stav 4. ovog zakona;
 - 1.7. ne obezbeđuje uslove za stalno stručno usavršavanje zdravstvenih stručnjaka zaposlenih u njoj, iz člana 75 ovog zakona;

- 1.8. ne obezbeđuje zdravstvenu zaštitu u toku štrajka prema članu 80 i članu 81 ovog zakona;
- 1.9. ne uskladuje organizaciju i normativne akte sa ovim Zakonom, prema članu 96 ovog zakona;
- 1.10. ne obezbeđuje uslove za nadzor ili sprečava ovlašćeni organ iz člana 47 ovog Zakona u obavljenu dužnosti, u skladu sa zakonom;
- 1.11. ne poštuje pismenu opomenu.

2. Zdravstvena ustanova i odgovorno lice kazniće se novčanom kaznom od dve hiljade (2.000) evra do pet hiljada (5.000) evra zbog kršenja ovih odredbi:

- 2.1. članova 40 i 42 za sprovođenje aktivnosti bez ispunjavanja zakonskih uslova određenih ovim zakonom;
- 2.2. člana 41 ovog zakona u vezi sprečavanja konflikta interesa;
- 2.3. člana 52 u vezi zaštite podataka korisnika zdravstvenih usluga;
- 2.4. člana 53, stav 1, zbog sprečavanja zakonskog pristupa do zdravstvenih podataka;
- 2.5. člana 68 u vezi stalnog stručnog usavršavanja;
- 2.6. članova 80 i 81 u vezi pružanja zdravstvene zaštite u toku štrajka;
- 2.7. člana 82 stava 4 u vezi utvrđivanja smrti;
- 2.8. člana 83 stava 2, u vezi utvrđivanja uzroka smrti obdukcijom;
- 2.9. člana 96 u vezi usklađivanja i podzakonskih akata sa ovim Zakonom.

3. Zdravstveni stručnjak će biti kažnjen oduzimanjem radne dozvole u vremenskom periodu od:

- 3.1. šest (6) meseci zbog kršenja člana 41, stav 1. ovog zakona za nezakonito upućivanje.
- 3.2. jedne (1) godine zbog kršenja člana 41 stav 2. o primanju nezakonite finansijske ili druge nagrade.
- 3.3. šest (6) meseci zbog kršenja člana 51 stav 2, zbog neizveštavanja podataka u saglasnosti sa ovim zakonom;

4. Zdravstveni profesionalac će biti kažnjen kaznom od hiljade (1.000) evra do dve hiljade (2.000) evra u slučajevima kada:

- 4.1. poduzima lečenje bez saglasnosti građanina ili njegovog autoriziranog predstavnika, kršeći odredbe pod-zakonskog akta iz člana 4 ovog Zakona, osim u slučajevima hitnih stanja kada su njihovi životi ugroženi;
- 4.2. nudi građaninu lekove bez recepta u suprotnosti sa odredbama člana 26 stav 2 ovog Zakona;
- 4.3. obavlja zdravstvenu delatnost bez validne radne dozvole u suprotnosti sa članom 71, stav 3 ovog Zakona ;
- 4.4. obavlja zdravstvenu zaštitu kršeći etičke i profesionalne principe;
- 4.5. nudi lekove bez recepta za korisnike zdravstvenih usluga u suprotnosti sa odredbama člana 62 stav 2 ovog Zakona;

4.6. određuje cene usluga u suprotnosti sa usvojenim cenovnikom.

5. Finansijska sredstva sakupljena od kazni će biti uplaćena u budžet Kosova, u skladu sa zakonodavstvom na snazi.

Član 95

Zabrana rada zdravstvene ustanove

1. Zdravstvenoj instituciji zabranjuje se rad u vremenskom trajanju od jedne (1) godine u sledećim slučajevima:
 - 1.1. kršenje odredaba stava 2. člana 41. ovog zakona, dodeljući nezakonite nagrade za zdravstvene stručnjake.
 - 1.2. kršenja člana 49 stav 2 u slučaju neobezbeđivanja podataka za ZIS na način određen ovim Zakonom;
 - 1.3. kršenja člana 71 stav 3 u slučaju dozvoljavanja vršenja zdravstvene delatnosti zdravstvenim stručnjacima bez validne radne dozvole.
2. Zabranjuje se rad zdravstvenoj ustanovi u kojoj se neprestano konstatuju nepravilnosti od strane ovlašćenog organa iz člana 47 ovog Zakona.
3. Odluku o zabrani rada zdravstvene ustanove iz stava 1 i 2 ovog člana donosi Ministarstvo.
4. Institucija zdravstvene zaštite iz stava 2 ovog člana ima pravo na žalbu, u skladu sa ovim Zakonom.

POGLAVLJE XXII PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 96

1. Zdravstvene ustanove i druga fizička i pravna lica koja u skladu sa ovim Zakonom obavljaju zdravstvenu delatnost treba da usklade organizaciju, rad i opšte akte sa odredbama ovog Zakona u roku od šest (6) meseci od njegovog stupanja na snagu.
2. Postupak za obnavljanje i dobijanje licence za rad zdravstvenih institucija, kao i završetka započelih specijalizacija u skladu sa Zakonom o zdravstvu br. 2004/4, Zakona br. 03/L-124 o izmeni i dopuni Zakona o zdravstvu; Zakona o privatnim delatnostima u zdravstvu br. 2004/50, kao i pod zakonskih akata usvojenih na osnovu istih, do dana stupanja na snazi ovog Zakona, biće okončani u skladu sa ovim Zakonskim aktima.

Član 97

Do punog funkcionisanja ZIS, Ministarstvo je nadležno za sakupljanje neophodnih podataka za sastavljanje i nadzor i sprovođenje politika i zdravstvenih strategija.

Član 98

Ministarstvo zdravstva obezbeđuje sprovođenje zadataka i odgovornosti Komora zdravstvenih stručnjaka iz člana 78 ovog Zakona do njenog osnivanja i funkcionisanja.

Član 99

1. Sklapanje ugovora o uslugama sa ponuđačima usluga će početi nakon:
 - 1.1. definisanja spiska usluga koje se trebaju ugovoriti;
 - 1.2. utvrđivanja cena svake usluge ;
 - 1.3. utvrđivanja obima usluga koje trebaju biti ugovorene;
 - 1.4. utvrđivanja ukupnih troškova usluga koje trebaju biti ugovorene;
 - 1.5. dodeljenih sredstava u okviru budžetske alokacije sredstava (nakon obračuna prihoda od participacije);
2. Spisak lekova i potrošnih materijala biće definisani i zakonski stupiti na snagu tek nakon njegovog procenjenog fiskalnog uticaja , nakon dodeljenih finansijskih sredstava unutar budžetske alokacije (nakon obračuna prihoda od participacije).

Član 100

Vlada i Ministarstvo će u roku od jedne (1) godine nakon stupanja na snazi ovog zakona usvojiti potrebna podzakonska akta predviđene ovim zakonom.

Član 101

Stupanjem na snagu ovog Zakona stavlja se van snage: Zakon o zdravstvu br. 2004/4; Zakon br.03/L-124 o izmenama i dopunama Zakona o zdravstvu; Zakon o privatnoj delatnosti u zdravstvu br. 2004/50 i ostali zakonski propisi koje su u suprotnosti sa ovim Zakonom.

Član 102 **Stupanje na snagu**

Ovaj zakon stupa na snazi petnaest (15) dana nakon objavljivanja u Službeni list Republike Kosova.

Zakon br. 04/L-125
13. Decembar 2012. god.

Predsednik Skupštine Republike Kosova

Jakup KRASNIQI